

Pio Illarramendi Arizaga

*Zarautz,
Gipuzkoa (1942)*

Aurkibidea

Biografia

Pio jatetxean jaioa. Jatetxea aitona jarri zuen XIX. gizaldian, eta bere amonak eta gurasoek jarraitu. Azken urteotan bera eta emaztea izan dira arduradunak.

Zintak

ZAR-030

- **Proiektua:** Zarautz Hizketan - Zarauzko euskara eta ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Maiz, Belen - Muniozguren, Fernando
- **Data:** 2005-05-12
- **Iraupena:** 80 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Sarasua Aranberri, Asier
- **Transkribatzailea(k):** Zabaleta Zuloaga, Miren

Pasarteak

1. Zarautzen hiru inguru berezi: herrigunea, Iñurritza eta Azkenportu

- **Erref:** ZAR-030/002
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:00:25. **Bukatu:** 00:01:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Gaztetan batez ere igerian egiten zuten, kostara beti. Zarautz barrualdekoek mendira zuten joera, baina berak ez. Zarautzek hiru auzo handi zuten, oso ezberdinak: kostaldekoak, Azkenportukoak eta Iñurritzakoak.

Transkripzioa

- Ordun, igeriya ta, arrantzua...
- Igeriya, arrantza ta danea. Pelota.
- Pelota 're bai.
- Pelota.
- Mendiya?
- Mendiya ez, gutxi.
- Gutxi.
- Mendikuak gehio zian Azken Portu aldian bizi zianak.
- A, bai, e?
- Bai.
- Kontxo!
- Hori da, hori zan hemen itsasondokuak ta hura, nahiz oain herri barru-barru-barrua izan, pixkat aparte iten zan. Hura mendi, osea, oso desberdina... Ni gehien harritzen naizena, nere edade bertako jendia, Azken Portun jaiotakuak igeian ez dakiye askoek, Zarautzen jaiota. Gauza kuriosua ez al da hori?
- Bai, nahiko.
- Bai, bai, baiño ez zan... Herriya desberdina zan ta!
- Bi parte izango balia bezela, ezta?
- Hiru parte!
- Hiru.
- Hamen, Santa Maiñatik barroakuak, Txerri kaletikan Azken Portu ta geo Iñurritzakuak.
- Kontxo, beira, iñork ez digu esan hori, e?

- Ez.
- Hiru [...] bizi zan hamen jendia, osea, herriya zan, sortuta zeonian. Ari naiz hitz eiten de los años 50.

2. Lehengoa beste bizimodu bat zen, auzotarren artean beti elkarri laguntzen

- **Erref:** ZAR-030/004
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:02:15. **Bukatu:** 00:06:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

<p>Gose garaian jaio zen, gerraostean. Berak ez zuen goserik pasa. Umetako kontua ondo gogoratzen du, oso garai zoriontsua. Etxeak ez ziren ixten, sekula ere ez, ezta ezkatzak ere. Hori ez da berriro itzuliko. Etxean zerbait apurtzen bazen ere, auzokoek beti laguntzen zuten edozer gauza konpontzen. Beste bizimodu bat, auzotarren artean beti elkarri laguntzen.</p>

Transkripzioa

- Bueno, eta ordun, gazte denpora nola gooratzen dezu, gerra ondorena ta, pixkat...

- Gerra ondoren ez, e, hura baiño pixkat beanduxeokuak giñan.

- Bai, gose garaia, ala pasata ya?

- Gose garaia guk titiya hartzen giñun, ta ondo. Karo! Gose garaian gu titikuak giñan. Oain hirurogeita bi ta hirurogeita bat, bi ta hirurogei ditugunak, ordun ya jaioberriyak.

- Jaioberriyak.

- Bai, berroeta bat, berroeta bi...

- Bai. Ta, nola gooratzen dezu zure ume garaia, etxe giroan ta hola?

- Etxe giruan? Nik nere garaitikan gauza bat dakat beti goguan eukitzen detena, ta, gehio ez geala bizitzan hola biziko. Ta gauza batian basatzen naiz. Guk iten giñun, hau zan, gu garai hartan... Ni gauza askona Zarauzkuak akordatzan naiz porke zan Zarauzko, guk giñun ixkiñan taberna, hor ixkiñan taberna, hemen jatetxia, goian ostatua, albuarrandeia izeko batek eta ardo almazena, ta ordun dana herriko dana hemen ibiltzen zan. Ta ni gauza batekin gooratzen naiz ta, heraiñeun batekin hitz eiten jardun nitzana. Ostatua, jendia frantsesa, danetik etortzen zan. Etxeko sarrerik ez zala itxitzen, ezta ezkatzik 'e gabian, ez goiak eta ez beheiak. Nahi zunak bere habitaziyua itxitzen zun ta ez zeon bate peligroikan ez lapurretik izango zanik, ez ezer izango zanik, ta ez da hori gehio sortuko. Makiña aldiz juten giñan hemen lagunak Txortenenekuak, Xalbador ta hoiek eta, "hik zer dek bokaillua", ta "nik txoizo-panplona, atzo 're hoixe jan nin", ta. "Nerian uste diat menbrillua daola", ta haren etxea jun, haren bokaillo danak hartu, hura etorri, neria hartu ta iñor ez zan bate... Ulertzen? Horreatik esaten det desberdiña bizitza.

- Bai, bai, bai.

- Hoiek, gauza hoiek ya... Ta desberdiña beste gauza askotan: izakera, izakeretan. Izakeran nik gooratzen zaizkit, ni mutil koskorra nitzala, aberiyak izan zianian igual gure itxian aberiya, sukaldia o paila o, ordun ez

zan ur berua izaten, ta gu giñan aurrenengo, nola ostatu iten giñun, paila... Jentia ez daki zer dian hoiek oain: su barruan izaten zana, etxe guztirako ura berotzeko ta. Ta igual aberiya zulatu ta igual etortzen zian goizeko ordu bitan ta, osea jentia ya erretiatzen zanian, alboko gizonak eta launtzea, jaso ta hurrengo goizian funtzionatzeko. Ta ezer kobratu gabe, e! Osea zan hartu-emana jendiakin, ni horrena gooratzen naiz beti. Mutil koskorretan ta, igual abalantxak etortzen zianian herrira. Adibidez bat, memorabilia ya: Firestone. Firestone, epokaik fuertien-fuertiena izan zunian Firestonek, Zarautza tren espeziala fletatzen zun garai haietan, dieciocho de julio eunian, ta familiko milla pezeta ematen ziyuen Zarautzen gastatzeko. Ta trenak izaten zitun ba, hoge bat bagoi o, ta igual milla o bi milla, ez dakit zenbat jente etortzen zan. Ta holako eunetan, nola abalantxa sartzen zan igual platera pill, ordun ez zan lababajillaz, ez zan ixtorikan, dana fregaderan, ta igual alboko gizonak eo zea, ta igual platerak sekatzan laguntzen ta, osea, beste bizimodu bat.

- Auzolan zentzuan.

- Auzolana zan. Ta auzotan 'e danak zeoze bazan, danak bata bestiei launtzea.

- Ze urte zan hori, Firestoneren hori?

- Firestonena? Cincuenta y seis, ocho.

3. Entierroak zirenean irabazten zuen diru gehien, baserritarrei gorbata lotzen

- **Erref:** ZAR-030/006
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:08:00. **Bukatu:** 00:10:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Beraiek ostatua eta taberna zuten. Entierroak zirenean jende asko izaten zen. Baserritarrak beraien tabernan janzen ziren, eta beraiek gorbata-korapiloa egiten zien baserritarrei, txanpon batzuk ateratzeko.

Transkripzioa

- Holakuak, halakuak milla akordatzen naiz, porke, esaten dizut ba, hemen jaio, taberna, ostatua, jatetxia, arrandeia, dana.

- Zentro haundiya hau?

- Zentro haundiya, kontatzeko milloi bat gauza bai.

- Erreferente haundiya.

- Erreferentia, ta geo gaiñez nola hamahiru urteako hasi behar izan nun, rekuerdo... Entierroak zianian herriyan baserritar danak etortzen zian o Goikoetxeanea, taberna zan, o gurea. Ta danak. Eta nik diruik gehiena ateatzan nun garaia. Ordun izan zan ba, "moda de la corbata", dana korbatakin ibiltzen zan gizona. Ta ordun etortzen zian pixkat lehentxio ta Patxi barberuanea eo jun ta kogotia konpondu esaten zitzaiona, porke lotsagarriya zan hola pixkat ile gehiokin. Ta bestia zan auzo... Ta geo ba, honea etortzen zian ta ordun ekartzen zituen bonbatxuak gaiñetikan ta abarkakin. Ta zapatak hamen lagatzen zituen askotan, guk armaio bat izaten zan zapatak. Etortzen zian entierrotako ta holako gauzak, ta nik ikasi. Lehen korbata txoixo moura iten zuen ta geo ikasi in zan el tipo

americano o zana ikasi nun, ta baserritar danai iteatik, batek bi errial bestiak errial bat, bestiak... Danak zeoze ematen zien ta desiatzen entierrua eoteko ni ta beste bat. Ni ta bestia zea zakiyena hori, Iribar porterua, porke hor jaio zan, kuadrillakuak giñan biyok. Hura 're gurian jardutzen zan laguntzen, aurrena, bai, txanpon batzuk ateatzeko.

- Ze urte zan hori funeralena hori ta, ze epoka?

- Funeralak geo 're beandu arte izan dia, baiño hori, hori bai ba, cincuenta... Ni hasi nitzan cincuenta y seis, cincuenta y siete ta, baiño, orduako itxian beti, ta mutil koskorra.

4. Ume-umetatik lanean dirua ateratzeko

- **Erref:** ZAR-030/007
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:10:00. **Bukatu:** 00:12:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

<p>Oso gazte hasten ziren lanean: herri ingurukoak hondartzan toldoak jartzen; estazio ingurukoak maletak eramaten turistei. Azkenportukoak repartuan lan egiten zuten, etxera repartitzen. Eta lñurritza ingurukoak Golf-ean cady izaten ziren. Behin zortzi urterako denek egiten zuten zerbait.</p>

Transkripzioa

- Geo beste gauza bat anekdotikua Zarautzen, anekdotikua ta kuriosua, lehen esan deuna: Alde Zaharra, Txerri kaletikan Azken Portu ta Iñurritza. Uda etortzen zanian, Alde Zaharreko hamen hondartza ingurukoak ibiltzen giñan batzuk repartuan Kale Nagusitik txaleteta gauzak, tolduak tiratzen launtzen, peza, pezeta ematen zuen, e!, garai hartan, que era diru asko, porke bi errial baliyo zun Antonianon ziniak eta. Ta hori ta bestela batzuk arrantzan, o zea, osea, eskolan ibili arren, nahiz zazpi o zortzi o betzi urtekin hori dedikatzen zian. Geo hor pixkat, ordun Victor Pradera zan, oain Zigordian alde horta, estaziyo aldea, hori zan Arrabal de Oriente, deitzen zitzaionian. Horko kazkar, osea, gazte zeak, la famosa palabra: "señorito le llevo la maleta?" Hamasei hotel zaben Zarautzen, hamasei, milla ta zortzirehun plaza. Ohiana aparte, itxe danak ohiak ematen zituen, ohiak. Itxeta? Esan deuna, giltzik ez zan, konfiantza osua. Etortzen zan ta, "konfiantzakuak dituk", eta sartu ta ondo pagatzen zun gaiñez. Gaurko aldian asko paatzen zan. Osea, ohia, porke zeon diruik ez ta gauza bai, herriyan. Ta, ordun zona hortakuak juten zian trenea, trenez ibiltzen zan ta "señorito le llevo la maleta" Gran Hotelea, bestea... propina tal. Azken Portukoak ibiltzen zian berriz, repartuan genealian, o ardua, hau dala, bestia... txaleteta, dana partiketian. Iñurritzakuak berriz, danak kadi golfian, danak. Ta hamen, udaan ez zan mutil koskor bat behin sei eo zortzi urte ezkeo zeoze dirua ateatzen ez zunikan.

5. Pio tabernaren historia - I

- **Erref:** ZAR-030/009

- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:14:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Beraien taberna aitonak sortu zuen, 1897ko urriaren 20an. Ameriketara itzuli ondoren, ezkondu eta taberna jarri zuen.

Transkripzioa

- Pixkat aurrerago etorriz, aitonak sortu al zun hemengo...
- Hau nere aitonak, bai.
- Ba al dakizu nola sortu zuen?
- Bai, bai, bai. Hura Ameriketatik etorrira, "veinte de octubre del mil ochocientos noventa y siete", badakat dokumentua.
- Ameriketara jun zan, ordun?
- Ameriketa jun zan. Agiñarra zan aitona. Bi anai jun zian ameriketa, ta handik etorri zianian, direkto Zarautzea etorri ta ezkondu in zian.

6. Zarautz: "Playa de las reinas y reina de las playas"

- **Erref:** ZAR-030/010
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:14:00. **Bukatu:** 00:15:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

<p>Turismoa aspaldikoa da Zarautzen. "Playa de las reinas y reina de las playas". Berak ume-umetatik ezagutu zuen.</p>

Transkripzioa

- Ameriketan ze lan in zun?
- Hori ez dakit porke milla betzirehun ta hogeita hiruan hil zan ta ez dakit. Uste det zea jun ziala, zeoze rekoleziyuak o zeoze itea jun ziala, eskua falta ta.
- Tenporero moun.
- Tenporero moun jun ziala, ta handikan dirua ekarri, ta hamen, esan deuna, zeon gauza baiño diruik ez. Ta diruik ez bazeon... Oain dao gauza asko ta dirua auzuan, baiño diruik ez nahi det esan proporzionalki, ez oain bezela, oain inposiblia zuen edadeko gaztiantzat, inposiblia. Ez, ez, ordun nahi det esan, lana bazeon ta hamen turismuan buna sortu zanian, porke nik turismua irakurrita dakat turismua hemen ekarri zun mucho la famosa eslogan de "Reina de las playas y playa de las Reinas". Zergatik zan hori? Nik entzunda dakat madrileñuak, porke guk Madrideko askoekin iten giñun lana, ta mutil koskorretatik ba ya madrileños Jesukriston denboetatik zatozenak. Ta honea Reina Victoria etorri zala Zarautza, porke azaleko gaitzen bat euki behar zun, ta azaleko gaitz hori klaro, ordungo medizina ez zan oain bezela, ta komeni zitzaiola baños de mar, en un sitio, osea leku batian zozoik gehiena zeon leku batian. Ta, Zarautzan obserbatu baezu parketan ta danetan zozua izugarria, ta hori omen da atmosfera garbiya, ez dakit ze atmosferan zea, porke, bigarren gauza, Zarautzak ibaik ez du, e! Horigatik iten du euri gutxiyena hemen, Zarautza ta Getaia. Horigatik, dia gauzak...

7. Pio tabernaren historia - II

- **Erref:** ZAR-030/011
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:15:45. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

<p>Aitona ameriketatik itzuli eta taberna jarri zuen, 1897an. Gazte hil zen eta amonak hartu zuen ardura; berak handitu zuen negozioa, seme-alaben laguntzarekin. Lau anai-arreba ziren, bat tallista, beste batek arrandegia zuen, eta beste batek ardo-almazena.</p>

8. Ura nola atera zuten herri azpitik

- **Erref:** ZAR-030/013
- **Iraupena:** 0:11:57. **Hasi:** 00:19:40. **Bukatu:** 00:31:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Ura berotzeko paila erabiltzen zuten. Ostaturako erabiltzen zuten. Sukaldean berotu, eta goraka bidali, goiko geletara. Ura ere Zarautzen beraiek atera zuten lehenengo. 1952ra arte, ura Igeldotik ekartzen zen. Urte hartan, Markesak ura galdu zuen, eta ur-bilatzaile bat ekarri zuen ura non galdu zen aztartzera. Ur-bilatzaileak Pioren ostatuan egin zuen lo eta esan zien beraien

etxe azpian ura zegoela. "Bombas Itur" lantegikoa laguna zuten, eta bere laguntzarekin atera zuten ura. Santa Barbaratik jaisten den erreka herri erditik pasatzen da, herri azpitik.

9. Pertsonai ezagun asko pasatzen zen Zarautzik: Carmen Sevilla, Fernan Gomez, Franco...

- **Erref:** ZAR-030/014
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:31:37. **Bukatu:** 00:34:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:

<p>Ostatutik pertsonai ezagun asko pasatu ziren: Carmen Sevilla, Fernando Fernan Gomez, Sara Montiel...Balduino eta Fabiola ere ezagutu zituen soldadutzan. Franco ere etorri zen Zarautzera, alpargatak erostera. Zarautzera ez zen etortzen; Donostian eta Getarian egoten zen batez ere.</p>

10. Bide erdian jolasten zuten, autorik ez zegoelako

- **Erref:** ZAR-030/015
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:34:00. **Bukatu:** 00:36:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Zarautzen dozena bat auto egongo zen, taxistenak, eta beste pare bat. Lehenengoetarikoa Leokadiorena izan zen, harategikoarena. Kalea umeena zen; kale erdian jolasten zuten, kotxerik ez zegoelako. Lagun talde handia ziren, eta denak kolean jolasean.

11. "¡Quién ha cambiado las mareas!"

- **Erref:** ZAR-030/016
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:36:45. **Bukatu:** 00:39:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Riojano batzuk etorri omen ziren duela urte batzuk, eta haserre omen zeuden, norbaitek mareak aldatu zituelako: beraiek marea behean ikustea espero, eta goian zegoelako haserre: "quién ha cambiado las mareas".

12. Zumarragatar batzuk itsasoarekin beldurtu zirenekoa

- **Erref:** ZAR-030/017
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:39:25. **Bukatu:** 00:41:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Amonak kontatzen zuen anekdota polita. Zumarragatik etorri omen ziren ezkonberri batzuk, ezonbidaian. Zarautzera heldu eta itsasoa ikustera joan ziren; arratsaldean berriro kostara joan, eta hain goian ikusi zutenean, uholdeak zirelakoan beldurtu eta Zumarragara itzuli ziren.

13. Bizimodua asko aldatu da: telefonoa, argindarra, janaria...

- **Erref:** ZAR-030/018
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:41:15. **Bukatu:** 00:44:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Tabernako eta ostatuko lana gogorra zen; asko aldatu da. Janaria ere zeharo aldatu da. Dena aldatzen da. Oso denbora gutxian irratia etorri ziren, telefonoa... Argindarra ere gutxi zen lehen. Tomatea eta letxuga udan bakarrik izaten zen. Neguan trikapiak, sardina, potajea, aza... Oilaskoa luxua zen.</p>

14. Hotz handia eta lan asko: jan ere ezberdin

- **Erref:** ZAR-030/019
- **Iraupena:** 0:04:25. **Hasi:** 00:44:35. **Bukatu:** 00:49:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Udan oiloek ez dute arrautza askorik ematen, eta uda-sasoian kanpotik ekartzen zituzten. Karea erabiltzen zuten arrautzak gordetzeko. Azpeititik ekartzen zituzten. Hemengo platerrik gogorrena Zarauzko txibia ziren. Asko eta onak.

15. Zarauztarrak hondartzan leku jakin batzuetan bakarrik

- **Erref:** ZAR-030/020
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:49:00. **Bukatu:** 00:49:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza

Laburpena:

Zarauztarrak hondartzara Perlatik Arraldera bitartean bakarrik joaten ziren. Ibairantz inor ez zen joaten.

16. Zarautzen tomate asko jaten zen, baina ez entsaladan

- **Erref:** ZAR-030/022
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:51:00. **Bukatu:** 00:54:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Gutxika-gutxika, beste janari batzuk ere agertu ziren: legatza saltsan, arroza, izozkiak... Dena sofistikatzeko joan da. Lehen letxuga jaten zen Zarautzen, baina tomatea kastellanoek ekarri zuten. 1956an Zalameako langile ugari etorri ziren Getariako bidea egitera. Zarauzko kale asko ere orduan egin zituzten. Horrelako lanak egitera kanpotarrak etorri ziren, eta beraiek ekarri zuten tomatea jateko ohitura. Ordura arte tomatea eginda jaten zen, baina ez entsaladan. Hasieran, gainera, azukrearekin jaten zuten.

17. Zarautz inguruan ehiza asko zegoen

- **Erref:** ZAR-030/024
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:55:10. **Bukatu:** 00:56:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Ehiza asko egiten zen: oilagorrak, konejua... Lehen mendira asko joaten ziren, baina ez edozein lekutatik.

18. Zarauzko kaleetan adokinak kendu zirenekoa

- **Erref:** ZAR-030/025
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:56:00. **Bukatu:** 00:56:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

Zarautzen kale guztiak adokina ziren. 1956-1958 inguruan hasi zen kentzen.

19. Zarautzek izan duen onena 1960-1970 bitartean

- **Erref:** ZAR-030/026
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:56:40. **Bukatu:** 00:58:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Zarautzek izan duen sasoirik onena 1960ko hamarkada izan zen: lan asko, turismoa gora, arrantza ere asko egiten zen eta garesti saldu... Diru asko etorri zen Zarautzera.

20. Edari-klaseak

- **Erref:** ZAR-030/028
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 01:08:40. **Bukatu:** 01:11:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Lehen edari gutxi zeuden. Ardoa (Cune, Paternina eta besteren bat). Cognac-ak ere pare bat klase. Txanpana ere gutxi (Zarautzen ere hasi ziren egiten). Vermouthik ez zen ezagutzen. Kamararik eta izotzik ere ez zen ezagutzen.

21. Turismoak gauza berri asko ekarri zituen: bikiniak, diskotekak...

- **Erref:** ZAR-030/029
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 01:11:40. **Bukatu:** 01:13:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Beste lokal batzuk
- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

<p>Zarautz izan zen bikini onartu zuen aurreneko hondartzetariko bat. Espainian sei lizentzia eman zituzten, "Playas Internacionales". Mediterraneoan bi, Santanderren eta Zarautzen. Aurreneko diskotekak ere Zarautzen antolatu zituzten: Luis Aguile, Julio Iglesias... Diskoteka asko sortu ziren: Mimos, Gaztedi, Euromar...</p>

Transkripzioa

- Euskal Herriyan ta Espaiñiko sei aurrenetan, sei kosta aurrenetan,

Zarautza izan zan bikiniya libre zeona. Ez al dakizu? Hori´re ez al dizu iñorrek kontatu? “Seis playas internacionales se concedieron” Espaiñira; zian Zarautza, Santander, Llanes ta uste det Riazor. Donostiya ez. Donostiyan ez al dek behin´e aitu poliziya nola kasko ta guzti jeitsitzen zian bikini aurrenenguai multa ematea y “a hacerle salir de la playa”. Ez al dek behin´e aitu? Hik edade pixkat badek ba.

- Barrukaldekua da hori.

- A! Barrukua?

- Lehorrekua.

- Baño nahi det esan... bikiniya. “Playas internacionales” ta mediterraneuan bi: e... zea, Lloret del mar ta bestia ez dakit zein zan, Benidor-ta ez.

- Ze urte zan hori?

- 52-53. Bikiniyak aurrenekua. Ta aurrenengo diskotekak “como discotecas” Zarautzen sortu hituan. Zauratzen aktuatu die /aktuatuie/ Luis Aguilé, Julio Iglesias... Hori ez al dik kontatu iñorrek? Julio Iglesias, Carlos Acuña... Hemen? Hemen diskotekak eon hituan... Jendia... milakak etortzen hituan.

- Nun zian diskoteka hoiek?

- Naia, Euromar, Mimos, Gaztedi, Alai azpiyan... gehiyo´re bazian, baño oain ez naiz gogoratzen. Hasi ezkeo... zea. Baño kantantiak... aurrenengo urtiak, aurrenengo aktuaziyo exitokua Julio Iglesiasena Zarautzen, beak esanda, Euromarren. Julio Iglesias ta. [...] hola. Jendia...!

22. Baileak eta orkestak Zarautzen 1960 inguruan

- **Erref:** ZAR-030/030
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 01:13:35. **Bukatu:** 01:15:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

<p>Gazte denboran, 1950 inguruan, Kulixkako baileak izaten zen. Gerora, diskotekak ere agertu ziren. Orkestak ere jotzen zuten gauero. Musika-plazan ere udan gauero baileak. Abuztuan egunero, eta uztailen ostegunetik igandera.</p>

23. Zarauzko jaiak: Santa Marina, Santa Barbara, Trinitadekoa...

- **Erref:** ZAR-030/032
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:15:50. **Bukatu:** 01:18:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

<p>Herriko jaiak Santa Marinakin hasten ziren. Herri guztia zain egoten zen. Santa Barbaran ere festa polita izaten zen. Getariara eta Oriara ere joaten zen jendea. Trinitadeko festak ere ezagunak ziren, onak. Orduan jende guztiak egiten zuen dantza. Neska-laguna ere horrelako jai egunetan aurkitzen zen.</p>

Kantatu ere asko egiten zen, tabernetan asko. Askok eta ondo kantatzen zen.</p>
<p>

24. Jende askok lan bat baino gehiago izaten zuen

- **Erref:** ZAR-030/033
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:18:05. **Bukatu:** 01:19:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Baserritarrekin ere harreman handia zuten. Azoka udaletxe aurrean izaten zen egunero. Askok ofizio bat baino gehiago zuten. Gehienek.</p>

25. Tabernari lana oso gogorra da, ez dago jaiegunik

- **Erref:** ZAR-030/034
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 01:19:35. **Bukatu:** 01:22:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>1957an tabernarien artean bilera handi bat egin zuten. Orduan 53 taberna zeuden Zarautzen. Bilera izan zen baxo-erdiaren prezioa igotzeko izan zen. 1963an beste bilera bat egin zen, eta orduan 38 taberna bakarrik zeuden. Tabernari askok eta askok tailerretara joan ziren. Tabernetan ere lan asko zegoen, baina gutxiago kobratzen zen, eta jaiegunik ez. Tabernariak ez dakite Sanpelaio eguna zer den, udan hondartzan bainatzea zer den, euskal jaia zer den...</p>

26. Entierro ostean "Seisilla"

- **Erref:** ZAR-030/036
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 01:23:25. **Bukatu:** 01:24:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

Laburpena:

<p>Lehen "seisilla" izaten zen. Entierroa bukatzean, jatordutxoa. Seisillak hiru klasetakoak izaten ziren: familiakoena, mezadunena edo entierroa joandakoena. Familiakoei bazkaria; mezadunei tortillak, txakolina... Eta gainontzekoei gailetak eta ardoa.</p>

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com